Вступ до ДРУГОГО ПОСЛАННЯ АПОСТОЛА ПАВЛА ДО КОРИНТЯН

У Першому посланні до коринтян Павло розглянув кілька проблем, від яких потерпала Христова церква в Коринті. Зрештою прийшло покаяння, що дало змогу Павлові через декілька місяців після попереднього послання написати коринтянам цього листа в більш позитивному ключі.

Зміст

1:1–11	Вітання, вступні зауваження і подяка
1:12 – 7:16	Висловлення розради та примирення з приводу радості Павла через покаяння коринтян; ствердження його апостольського служіння заради них
8:1 – 9:15	Заклик долучитися до фінансової підтримки християн в Юдеї
10:1 – 13:10	Захист Павлом свого апостольського авторитету та поводження
13:11–14	Заключні зауваження та прощання

Головна тема

Перше послання до коринтян було написано з метою спонукати християн до припинення розколу всередині церкви. Натомість, Друге послання було написано, щоби висловити розраду та підтвердити любов Павла до коринтян і схвалення ним позитивної реакції більшості християн на його попереднє послання. Проте серед них залишалися ті, що продовжували противитися апостольській владі Павла. Послання також мало посилити право Павла надавати настанови, схвалені та підкріплені божественним авторитетом, і виправляти поводження Церкви (зверніть увагу на стандартну позначку Павлом початку свого захисту Павлом у 10:1 – *паракало* = «закликаю»).

Спеціальний розділ

ДУХ ЧИ БУКВА ЗАКОНУ? 2
КІНЦЕВІ ПРИМІТКИ 7

ДРУГЕ ПОСЛАННЯ АПОСТОЛА ПАВЛА ДО КОРИНТЯН

1:11 аВ М-тексті – *за вас*.
2:10 аВ NU-тексті – *адже те, що я простив, якщо я й простив щось, то я простив це*.
2:17 аВ М-тексті – *решта*.

ДУХ ЧИ БУКВА ЗАКОНУ?

Усі фальшиві системи віри об'єднує той факт, що для їх підтримки необхідні «реквізити». Одним із таких «реквізитів», який використовується для підтримки концепції, відомої як «ситуаційна етика», є уявлення про те, що між «буквою закону» та «духом закону» можна провести законне розрізнення. Висуваються твердження, що іноді необхідно порушувати «букву закону», щоб діяти відповідно до «духу закону». Згідно з цією думкою, всі ті, хто наполягає на обов'язковому дотриманні Божого закону – без винятку – «тримаються букви закону», а не керуються «духом закону».

Звичайно, таке мислення природно породжує й плекає поверхневе ставлення до слухняності, що перешкоджає бажанню точно й уважно дотримуватися біблійного вчення. Прихильники такої точки зору можуть казати, що завдяки своїй відданості Ісусу вони відчувають, що доки вони зберігають близькість до Нього, їм не потрібно перейматися «прискіпливими» питаннями. Або що їм не потрібно «перейматися дрібницями», оскільки вони живуть своїм життям, визнаючи Божу благодать, і впевнені, що Ісус «зробить їм послаблення». Але до цих «дрібниць» часто належать такі питання, як те, чи схвалить Бог небіблійне розлучення та повторний шлюб, чи гомосексуальні стосунки є серйозною справою, чи одна церква така ж хороша, як інша.

Головним текстом у Новому Заповіті, який використовується для підтримки ідеї «дух проти букви», є 2 Коринтян 3:6. Але перш ніж прочитати нижче наведений аналіз цього тексту, бажано прочитати весь третій розділ 2 Коринтян. Як правило, дві фрази виривають із контексту та використовують як доказові тексти на підтвердження думки, що суперечить контексту розділу: «не букви, але Духа, адже буква вбиває, а Дух оживляє» (вірш 6), і «де Господній Дух, там свобода» (вірш 17). Ці фрази наводяться як доказ того, що християнам не слід надто перейматися тим, що говорить Новий Заповіт. Прихильники такої позиції припускають, що «буква» стосується Божих заповідей – написаних тверджень Святого Письма, які визначають і регулюють людську поведінку, а «дух» означає ставлення чи почуття людини. Отже, якщо людина **відчуває** відданість, турботу та щирість, вона вважається відповідною «духу закону». З іншого боку, людину, яка видається непоступливою та стійкою або прагне суворо

дотримуватися правил, сприймають як «неспівчутливу», «нечутливу» і надто стурбовану дотриманням «букви закону».

Неймовірно, але якщо приділити час для вивчення Божого Слова і не помилитися з визначенням його передбачуваного значення (Дії 17:11; 2 Коринтян 4:2; 1 Тимофія 4:13; 2 Тимофія 2:15), стає очевидним, що ані Павло, ані будь-який інший натхненний автор не погоджувалися з такими міркуваннями. Розповідаючи про своє апостольське служіння, Павло створив гарну алегорію. Розташувавши контрастні фрази зробленого ним протиставлення у дві колонки, можна легше зрозуміти, що саме мав на увазі Павло[1]:

2 Коринтян 3	
Старий Завіт	***Новий Завіт***
	Служителі Нового Завіту (в. 6)
Букви (в. 6)	Духа (в. 6)
Буква вбиває (в. 6)	Дух оживляє (в. 6)
Служіння смерті (в. 7)	Служіння Духа (в. 8)
Викарбуване буквами на камені (в. 7)	
Служіння осуду (в. 9)	Служіння праведності (в. 9)
Таке славне (в. 7, 9)	Наскільки славніше (в. 8, 9)
Минаюче (в. 7)	Постійно перебуває (в. 11)
Покривало на обличчі Мойсея (в. 13)	Діємо з великою сміливістю (в. 12)
Покривало не зняте при читанні СЗ (в. 14)	Покривало знімається в Христі (в. 14)
Покривало все ще лежить на серці (в. 15)	Покривало спадає при наверненні до Господа (в. 16)

Неупередженому читачеві одразу має стати очевидним, «що двома категоріями, що протиставляються, є Новий і Старий Завіти»[2]. Точно таке ж значення передається тими самими термінами в Посланні Павла до римлян (2:29; 7:6). Правова система Старого Завіту, хоч і чудово відображала те, що мав на увазі Бог (Римлян 7:12), не була спроможна забезпечити остаточне прощення (виправдання) за порушення закону і тому, у цьому сенсі, «вбиває». Щоб «життя» (фактичне очищення від гріха) стало можливим, Ісус помер на хресті.

Якщо розпізнати значення контексту, стає очевидним, що ці вірші не мають абсолютно нічого спільного з так званим протистоянням «духа» і «букви»! Насправді Біблія ніде не постулює такого.

Якщо хтось хоче використати вираз «дух закону» для позначення належного ставлення, а «букву закону» для позначення дотримання явних приписів Святого Письма, то звісно можна спотворювати або нехтувати «духом закону», уважно дотримуючись «букви закону». Людина може виконувати зовнішні, звичні дії без сердечної, щирої любові до Бога та Його волі. Але неможливо вірно відобразити «дух закону» (мати правильне ставлення), діючи всупереч конкретним аспектам закону. Коли Ісус сказав: «Якщо любите Мене, ви будете дотримуватися Моїх заповідей» (Івана 14:15), Він чітко вказав на той факт, що «любов» до Нього передбачає «слухняність». Можна коритися і не любити; але не можна любити і не коритися. Хтось може мати добрі наміри у своїх релігійних пошуках, але якщо ці релігійні дії суперечать визначеній Божій волі, вони є неприйнятними для Бога. Тому твердження пропагандистів дій «за ситуацією» про те, що щирість і почуття «любові» узаконюють будь-яку дію, спонукану «любов'ю», прямо суперечить біблійному вченню.

Бог завжди вимагав, щоб люди наближалися до Нього «в істині», тобто згідно з приписами, які Він відкрив людям. Єдиним прийнятним для Нього поклонінням завжди було те, яке здійснювалося з належним ставленням, настроєм розуму та схильністю, що сприяло духовності, і вірним дотриманням визначених Богом конкретних зовнішніх дій, які необхідно належно виконувати. Ісус дуже чітко зазначив цей факт у розмові з самарійкою (Івана 4:23–24). Бог ніколи не приймав одне без іншого. Він завжди вимагав обох. Він завжди вимагав двох аспектів виконання Його волі: правильних дій з правильним ставленням. Зверніть увагу на наступну таблицю з текстами Писання:

Посилання	**Ставлення**	**Дія**
Івана 4:24	дух	Істина
Ісуса Навина 24:14	досконалість	Відданість
Екклезіаста 12:13	Бійся Бога	Дотримуйся заповідей
Дії 10:35	Бійся Його	Чини праведно
Якова 2:17	Віра	Діла
1 Івана 3:18	Слово/язик	Діло/правда
Второзаконня 10:12–13	Боятися/любити – серце	Ходити/служити
Римлян 1:9	Своїм духом	У євангелії

Наголошувати на одному аспекті покори та нехтувати іншим – значить перешкоджати прийняттю людини Богом. Біблійна історія надає численні приклади тих, хто мав одне і не мав іншого і тому був відкинутий Богом. Фарисеї (Матвія 23:3), Ананій і Сапфіра (Дії 5:2–4) і сучасники Амоса (Амоса 5:21–24) виконувати формальні дії, але були неприйнятними через свою нещирість. Павло (Дії 22:3; 23:1), Корнилій (Дії 10:1–2) та Узза (2 Самуїла 6:6) проявляли справжню щирість, але були неприйнятними для Бога через недотримання належних дій.

Згадайте багатьох людей у біблійній історії, які не спромоглися наблизитися до Бога «в істині», – тобто вони наближалися до Бога, але без достатньої уваги до дотримання визначених Ним деталей і вказівок. Адам і Єва, незважаючи на їхнє ставлення, були засуджені Богом за зовнішній акт споживання забороненого плоду (Буття 2:17; 3:11). Подібним чином Надаб і Абігу (Левіт 10:1–3), порушник закону про суботу (Числа 15:32–36), Мойсей (Числа 20:11, 12), Акан (Ісуса Навина 7), Саул (1 Самуїла 13:13, 14; 15:19–23), Узза (2 Самуїла 6:1–7; 1 Хронік 15:12, 13), цар Уззія (2 Хронік 26:16–18) і сучасники Езри (Езра 10) та інші зазнали невдоволення Бога за своє відхилення від даних Ним вказівок.

Бог не перестав наполягати на тому, щоб люди з любов'ю виконували Його настанови (Івана 14:15; 15:14; 1 Івана 5:3). Метою написання Старого Заповіту, серед всього іншого, було дати можливість християнам вчитися на прикладі тих, хто зійшов з Божого шляху (Римлян 15:4; 1 Коринтян 10:11). Новозавітна віра, яку повинні мати християни, якщо хочуть догодити Богові – це **слухняна** довіра (Римлян 1:5; 16:26), яка підкоряється Божій волі (Євреїв 11; Якова 2:14–26).

Псалмоспівець розумів, що Божа істина складається з Божого написаного Слова (Псалом 118:30, 43, 142, 151, 160) – так само як і Ісус, коли сказав: «Твоє слово – то істина», і людей будуть судити на основі сказаних Ним слів (Івана 17:17; 12:47–48). Поклонятися Богу «в істині» означає «чинити правду», що передбачає «вчинки» або зовнішні дії, які приписані Богом (Івана 3:19–21; любити «правдою» в 1 Івана 3:18). Коли Ісус «правдиво» навчав Божої дороги (Матвія 22:16), Його навчання точно передавало Божу волю. Коли колосяни почули «слово істини Євангелія» (Колосян 1:5), вони почули конкретні приписи, доктрини, вимоги та вчення, відповідно до яких вони повинні були будувати своє життя.

3:6 аАбо *духа*

[4:4] Апостол Іван записав три випадки, коли Ісус називав сатану «князем» або «правителем» цього світу (Івана 12:31; 14:30; 16:11). Багато років потому, коли апостол Павло писав християнам у Коринті, він фактично назвав сатану «богом (*теос*) цього віку» (2 Коринтян 4:4). Здається, сатана дещо розумів про своє правління на землі, коли показав Ісусові всі царства світу і сказав: «Я дам Тобі всю оцю владу та їхню славу, бо мені це передано, і я, кому тільки хочу, тому й даю її; отже, коли Ти поклонишся переді мною, то все це буде Твоїм» (Луки 4:5–7; Матвія 4:8–9). Але як сатана може бути богом і князем цього світу, якщо численні інші уривки чітко визначають Бога «Господом всієї землі» (Михея 4:13; Захарії 4:14)? Як диявол може бути правителем цього світу, якщо Ісус стверджував, що «дана Мені вся влада на небі й на землі» (Матвія 28:18)? Хіба Бог небесний не є «Господом неба і землі» (Дії 17:24)? Чи є ці дві різні думки абсолютно суперечливими?

При будь-якій спробі зрозуміти написане чи усне твердження (які на перший погляд можуть здаватися суперечливими), необхідно враховувати один із основних принципів тлумачення: чи вживаються порівнювані слова чи фрази в однаковому значенні. Можна сказати, що хтось «запалює» на вечірці, а хтось «запалює» вогонь у каміні. Ці два слова, хоча й однакові, передають дуже різні думки.

Біблія дуже чітко говорить про те, що безкінечний і вічний Творець всесвіту, Який «утримує все словом Своєї сили» (Євреїв 1:3), є єдиним істинним Богом, «Всевишнім на всій землі» (Псалом 82:19). Він є Творцем усього, включаючи й сатану (Колосян 1:16). У найповнішому можливому розумінні, Бог Авраама, Ісаака та Якова є Правителем неба і землі. Однак існує певний сенс, у якому сатана є «правителем» і «богом» цього світу.

То в якому сенсі диявола взагалі можна вважати «князем», «правителем» або навіть «богом»? Відповідь на це запитання досить проста, якщо взяти до уваги той факт, що протягом тисячоліть більшість людей вибирали **служити** сатані, а не підкорятися істинному Богові всесвіту. За днів Ноя «побачив Господь, що дуже велика розбещеність людей на землі, і всі бажання їхнього серця повсякчасно *спрямовані* тільки на зло» (Буття 6:5). За днів Мойсея та Ісуса Навина в землі єгипетській панувало ідолопоклонство (Вихід 12:12), а в землі ханаанській – огидна аморальність (Левіт 18), і навіть народ Ізраїлю століттями боровся з бажанням тіла служити «іншим богам». Коли Ісус прийшов у світ, Він визнав той факт, що «вузькі ті ворота й тісна та дорога, що ведуть до життя, – і мало є тих, хто їх знаходить» (Матвія 7:14), але «широкі ті ворота й широка та дорога, що ведуть до загибелі, – і багато є тих, які ними входять» (7:13).

На жаль, більшість свідомих людей добровільно вирішують відкинути істинного Бога – свого Творця, Який може їх спасти – і натомість роблять своїм «богом» і «правителем» сатану. Людина, яка вирішила любити цей світ і «все, що у світі – пожадливість тіла, пожадливість очей і життєва гордість – це не від Отця», а від сатани та його грішного світу (1 Івана 2:16). Відкидаючи істинного Бога як Правителя свого життя, людина автоматично присягає на вірність сатані, роблячи його своїм «богом» і «правителем». Тому між твердженнями Біблії про те, хто править на землі, немає протиріч.

[4:7] Багато релігійних людей вірять, що людина може спастися через видіння, сни чи інші надприродні явища. Однак, завжди і без винятку Бог спасав людські душі через євангельську звістку, яку благовістили людям проповідники. Незважаючи на те, що сам Павло отримав видіння від Ісуса (Дії 9:3 і далі; 22:6 і далі; 26:13 і далі), його власне навернення також було результатом почутої ним звістки, проповідуваної Ананієм (Дії 22:16). Єдиний спосіб спасіння для людей сьогодні – читати або слухати те саме євангеліє і коритися йому. Дивіться також Спеціальний розділ на стор. 12 коментарів до Римлян.

4:13 аПсалом 115:1

[5:7] Дехто дійшов висновку, що протиставлення «віри» та «бачення» у цьому вірші означає, що віра – це переконання в чомусь, наприклад, в тому, що Бог існує, без доказів, за допомогою яких можна дізнатися, що Бог дійсно існує. Вони кажуть: «Ми не можемо знати, що Бог існує, ми приймаємо це вірою». Дивіться коментарі до 1 Солунян 5:21 на спростування такої думки.

6:2 аІсаї 49:8

[6:14] Багато людей застосовують цей вірш до шлюбу і роблять висновок, що християнам наказано не одружуватися з нехристиянами. Однак таке тлумачення створює кілька проблем.

По-перше, в контексті не обговорюється питання шлюбу. Потрібно всіляко уникати неправильного застосування принципів, викладених у даному уривку. Застосування уривка має бути точним. Наприклад, застосування наказу «не їж» (Колосян 2:21) до споживання шоколаду було б неправильним з двох причин: воно припускає, що шоколад включено до категорії заборонених речовин у контексті, і воно не зважає на той факт, що наказ «не їж» походив від опонентів Павла. Вони помилялися, створюючи закон, якого не створював Бог. Подібним чином потрібно ще довести, що наказ «не впрягайтеся разом з невірними в чуже ярмо» стосується шлюбу.

По-друге, якщо укладення шлюбу між християнином і нехристиянином заборонено, єдиним способом покаятися в цьому буде розірвання шлюбу. Єдиний спосіб покаятися в незаконних стосунках – це припинити їх (Езри 10:11; Марка 6:18; 1 Коринтян 6:9–11). У цьому контексті Павло прямо сказав: «Вийдіть з-поміж них і відділіться» (2 Коринтян 6:17). Але цей висновок суперечить вченню Ісуса про те, що існує лише одна підстава для розлучення та повторного шлюбу – статева аморальність (Матвія 19:9), а не шлюб з нехристиянином.

По-третє, якщо християни грішать, коли одружуються з нехристиянами, то як бути з нехристиянами, з якими одружуються християни? Вони не грішать, одружуючись з християнами. Отже, сама дія, яка є гріхом для одних (християн), є праведною і належною для інших (нехристиян)!

По-четверте, таке тлумачення 2 Коринтян 6:14 передбачає, що шлюб є «християнським» інститутом. Проте шлюбні стосунки були встановлені Богом під час створення світу ще за тисячі років до появи християнства (Буття 2:24). Божі закони про шлюб однаково стосуються всіх людей у всі періоди біблійної історії. До того ж ніхто не одружувався з християнином до того, як Христос помер на хресті! І все ж шлюби, укладені до зародження християнства, були дійсними, якщо вони були укладені згідно з Божими законами про шлюб (відповідно до Буття 1:27, 2:24, Матвія 19:3–12, Римлян 7:1–3 і 1 Коринтян 7:1–40). Бог вимагає від усіх людей, які вирішують одружитися, робити це згідно з Його законами. Шлюби християн з нехристиянами цілком можуть бути пов’язані з труднощами і навіть небезпекою. Часом вони можуть бути недоцільними, нерозумними або надзвичайно небезпечними для духовного здоров’я християн. Однак цей вірш не навчає, що це гріх.

Тоді про що йдеться в цьому вірші, якщо не про шлюб? Паралельні слова, які Павло вибрав для визначення «чужого ярма», допомагають прояснити значення цього вислову: «спільність», «частка» і «згода». Останній термін виявляє те, що говорить Павло: християнин не повинен поводитись так, ніби він виявляє **згоду** з тим, що суперечить Божій волі, допомагає та заохочує це. Будь-які стосунки – ділові, політичні, юридичні тощо, – які за своєю суттю вимагають від християнина **погоджуватися** на небіблійні дії та брати участь у них, мають бути припинені.

6:16 аЛевіт 26:12; Єремії 32:38; Єзекіїла 37:27

6:17 аІсаї 52:11; Єзекіїла 20:34, 41

6:18 а2 Самуїла 7:14

8:15 аВихід 16:18

8:16 аУ NU-тексті – *вклав у серце.*

9:4 аУ NU-тексті – *в чому були впевнені.*

9:9 аПсалом 111:9

9:10 аУ NU-тексті – *А Той, Хто дає… дасть і…*

10:8 аNU-текст опускає *нам.*

10:17 аЄремії 9:24

[11:4] Зверніть увагу, що людина може заявляти про свою приналежність до Христа і все ж бути відкинутою Богом, якщо проповідує хибну та фальшиву доктрину, яка суперечить євангелію. Християнський світ характеризують значні суперечливі доктринальні переконання та практики. Отже, багато з них, якщо не більшість, проповідують іншого Ісуса (Дії 8:35) і інше євангеліє. Дивіться Галатів 1:6–9.

12:1 аУ NU-тексті – *Необхідно, хоча й не корисно, хвалитися*.

[12:4] *Дивіться Спеціальний розділ на стор. 22 коментарів до Луки щодо «раю» та життя після смерті.*

[12:7] Цей вірш чітко вказує на одне пояснення існування страждань у світі: присутність сатани (див. 1 Петра 5:8)[3].

12:11 аNU-текст опускає *Хвалячись.*

12:19 аУ NU-тексті – *Ви довгий час думали…*

13:1 аВторозаконня 19:15

[13:12] *Дивіться коментарі до 1 Коринтян 11:2 щодо святого поцілунку.*

КІНЦЕВІ ПРИМІТКИ

1. Адаптовано з D.R. Dungan (1888), *Hermeneutics* (Delight, AR: Gospel Light), стор. 268.
2. Там само.
3. Dave Miller (2015), *Why People Suffer* (Montgomery, AL: Apologetics Press).